

ת"פ (חיפה) 32775-09-23 - מדינת ישראל נ' דניאל סאלח,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 32775-09-23 מדינת ישראל נ' סאלח
(עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשם דניאל סאלח, (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד אביה בן יאיר

ב"כ הנאשם: עו"ד רונן אביב (מטעם הסנגוריה הציבורית)

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333+335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); עבירות בנשק (נשיאה והובלה), לפי סעיף 144(ב) (רישא+סיפא) לחוק העונשין; ירי באזור מגורים, עבירה לפי סעיף 340א(ב)(1)+(2) לחוק העונשין, ואיומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

הודאת הנאשם ניתנה לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר הטיעון, אשר לא כלל הסכמה עונשית. נקבע כי לעניין העונש יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.

2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי בין הנאשם לבין אדיל חסון (להלן: "המתלונן") קיימת היכרות מוקדמת. הנאשם הוא בן זוגה של חנאן בעיני (להלן: "חנאן") והמתלונן הוא בן זוגה של יסמין חמדאן (להלן: "יסמין").

3. במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק עובר לתאריך 14.6.2023, התגלע סכסוך בין חנאן לבין המתלונן ויסמין. על רקע אותו סכסוך, שלח הנאשם ליסמין ביום 20.8.2023 ארבע הודעות קוליות באמצעות יישומן "ווטסאפ", בהן הוא קילל את יסמין ואיים עליה בפגיעה שלא כדין בגופה או בגופו של המתלונן, בחירותם ובשמם הטוב, בכוונה להפחיד את יסמין או להקניטה.

4. באותו מועד, בשעות הערב, השמיעה יסמין למתלונן את ההודעות המאיימות ששלח לה הנאשם. בעקבות כך התקשר המתלונן לנאשם ובין השניים התנהלו חילופי דברים, במהלכם איים הנאשם על המתלונן בפגיעה שלא כדין בגופו, בכוונה להפחידו או להקניטו, בכך שאמר לו: "יא בן של זונה, אני אוריד אותך על הברכיים, בוא למוחרקה, אני אראה לך מי אתה". בעקבות האמור, נסע המתלונן למוחרקה, אך לא מצא את הנאשם ועזב את המקום. מספר דקות לאחר מכן התקשר הנאשם למתלונן ואמר לו פעם נוספת להגיע למוחרקה. המתלונן נסע פעם נוספת למוחרקה ושוב לא איתר את הנאשם.

בהמשך לכך, נסע המתלונן לביתה של חנאן בדלית אל כרמל, שם פגש את הנאשם, אשר קילל אותו ואת אחותו. בתגובה, שלח המתלונן לנאשם שתי הודעות מאיימות באמצעות יישומן "ווטסאפ". בנוסף, ניסה המתלונן להתקשר אל הנאשם מספר רב של פעמים, אך לא נענה.

5. בהמשך למתואר לעיל, בתאריך 21.8.2023, ניסה המתלונן להתקשר אל הנאשם שמונה פעמים, מבלי שנענה. במקביל או בסמוך לכך, נפגשו יסמין והמתלונן בתחנת הדלק "דור אלון" בדלית אל כרמל. באותה עת נהג המתלונן ברכב מסוג קיה פיקנטו שבבעלותו, כשבמושב שליד הנהג ישב בן דודו קיאן חדיד (להלן: "קיאן"). בהיותם בתחנת הדלק, אמר המתלונן ליסמין כי בכוונתו לנסוע אל ביתה של חנאן על מנת לדבר עם הנאשם. המתלונן וקיאן אכן נסעו לביתה של חנאן, שם שהה באותה עת הנאשם כשהוא נושא אקדח טעון במחסנית ותחמושת תואמת, וזאת בלא רשות על פי דין. משהגיעו המתלונן וקיאן סמוך לביתה של חנאן, הבחין בהם הנאשם. אז, הוא הושיט את ידו מחוץ לחלון הבית כשהוא אוחז בנשק וירה שתי יריות באוויר שלא כדין, באזור מגורים ובאופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם. משהבחינו המתלונן וקיאן בנאשם יורה דרך החלון, הם החלו בנסיעה וביצעו פניית פרסה על מנת להימלט. בשלב זה, יצא הנאשם מהבית כשהוא נושא ומוביל את הנשק בלא רשות על פי דין, וירה שלא כדין לעבר מקום הימצאם של המתלונן וקיאן ברכב, כדור אחד ממרחק של כ-15 מטרים. הכדור פגע בראשו של המתלונן, בכך שחדר אל לחיו הימנית ויצא מלחיו השמאלית.

6. בהמשך לאמור, נמלטו המתלונן וקיאן מהמקום. זאת, לאחר שקיאן החליף עם המתלונן מושב ונהג ברכב. השניים נסעו למוקד מד"א בדלית אל כרמל, משם פונה המתלונן לבית

החולים כרמל ובהמשך הועבר לבית החולים רמב"ם בחיפה, שם אושפז בין התאריכים 21.8.2023 עד 30.8.2023. במהלך אשפוזו עבר המתלונן ניתוח ביום 22.8.2023 במחלקת פה ולסת כשהוא מורדם ומונשם.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלונן פצעים וחבלות חמורות כדלקמן: פצע כניסה בלחי ימין ופצע יציאה בלחי שמאל, שבר מרוסק בקשת זיגומטית שמאל וגוף זיגומה צד שמאל, שבר מרוסק מינור בקשת זיגומטית בצד ימין ושברים מרוסקים באזור סינוסים מקסילריים וחלל האף ובוטות אוויר דו-צדדי לאורך מסלול הקליע, שברים בקיר תחתון של ארובת העין מימין עם בוטות אוויר קטנה בארובת העין צמודה לשבר, ושבר בקיר הליטרלי בארובת העין של ארובת העין הימנית.

דקות ספורות לאחר הירי המתואר לעיל, נמלט הנאשם מהמקום לבית חברו בשפרעם, כשהוא נושא ומוביל עמו את האקדח והמחסנית.

ראיות לעונש

7. במסגרת הראיות לעונש הגישה המאשימה את גיליון רישומו הפלילי של הנאשם (מע/1), ממנו עולה כי לחובתו שתי הרשעות קודמות, האחת משנת 2011 בעבירה של ניסיון להצתה של מבנה במטרה לפגוע, נשיאת והובלת נשק שלא כדון, ביצוע עסקה אחרת בנשק וקשירת קשר לביצוע פשע. בגין הרשעה זו נידון הנאשם למאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים. הרשעתו האחרת היא משנת 2010, בגין שתי פריצות לבניין שאינו דירת מגורים.

8. ההגנה הגישה תיעוד רפואי המתייחס למצבו הרפואי של אבי הנאשם (נע/1) וכן תצהיר המעיד על יישור ההדורים בין הצדדים היריבים (נע/2).

טיעוני הצדדים לעונש

9. בטיעוניה לעונש ציינה המאשימה כי הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוען של העבירות בהן הורשע הנאשם הם שמירה על החיים ושלמות הגוף.

לאחר שהפנתה למדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בעבירות נשק ולחומרת נסיבות ביצוע העבירות בענייננו, עתרה המאשימה לקבוע מתחם ענישה הנע בין 7-9 שנות מאסר בפועל.

באיזון שבין הודאת הנאשם במיוחס לו בכתב האישום בשלב מוקדם של ההליך, לבין העובדה כי מדובר במי שלחובתו עבר פלילי, לרבות בעבירות בנשק, עתרה המאשימה למקם את העונש ברף האמצעי של המתחם שהוצע על ידה. בנוסף, ביקשה להשית על הנאשם עונש צופה פני עתיד לתקופה ארוכה ומשמעותית ופיצוי משמעותי לנפגע העבירה.

10. הסנגור הפנה בטיעוניו לעובדה שהאירוע התרחש בזמן שהמתלונן הגיע לבית בו מתגורר הנאשם יחד עם בת זוגו. בנוסף, יום קודם לאירוע יצר המתלונן קשר עם הנאשם, קילל אותו ואיים עליו. הנאשם נמנע מלענות לשיחות רבות של המתלונן אליו וכן לא הגיע לפגישות במוחרקה, דבר המעיד על ניסיונו להימנע מכל עימות פיזי עם המתלונן. למעשה, המתלונן הוא זה שהופיע באופן מפתיע בביתו של הנאשם ללא כל התראה מוקדמת. מכאן גם מתבקשת המסקנה שלמעשיו של הנאשם לא קדמה כל התארגנות מיוחדת. מדובר באירוע ספונטני ופתאומי שפרץ על רקע הגעת המתלונן לביתו של הנאשם. עוד הוסיף הסנגור כי על רקע איומיו של המתלונן על הנאשם, ניתן להבין את חששו שעה שהמתלונן הפתיע אותו והגיע עד לביתו.

11. לטענת ההגנה, נסיבות האירוע מלמדות על כך שלא הייתה לנאשם כוונה מיוחדת לפגוע במתלונן. הירי נעשה ממרחק לא מבוטל של 15 מטרים והתוצאות הקשות של האירוע לא נבעו מכוונה מיוחדת של הנאשם לפגוע במתלונן במיקום בו פגע. נאמר כי אכן פוטנציאל הנזק באזור הראש הוא ממשי, אך בפועל הכדור חדר ללחיו הימנית של המתלונן ויצא מלחיו השמאלית, כאשר האיברים שנפגעו אינם איברים חיוניים ולא העמידו את המתלונן בסכנת חיים.

12. לאחר שהפנה למדיניות הענישה הנלמדת מפסיקה אותה הציג, ביקש ב"כ הנאשם לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין שנתיים ל-5 שנות מאסר.

13. בגזירת העונש בתוך המתחם ביקש הסנגור להביא בחשבון את הודאתו של הנאשם, אשר מגלמת נטילת אחריות מצדו על מעשיו, והביאה בנוסף לחיסכון בזמן שיפוטי יקר. בנוסף, ביקש הסנגור להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם, רווק בן 32 שאינו עובד ואשר אביו מרותק למיטה לאחר שעבר אירוע מוחי בשנת 2017. מדובר במשפחה הנתונה במצוקה כלכלית קשה. בהתייחס לעברו הפלילי של הנאשם, נאמר כי אכן לחובתו שתי הרשעות, אך מדובר בהרשעות מלפני זמן רב שהתיישנו עוד בשנת 2018.

14. הסנגור הפנה גם להסכם הסולחה שנערך בין הצדדים היריבים, ואשר הוביל ליישוב הסכסוך והרגעת הרוחות בין הנצים. נוכח מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ותקופת המאסר הצפויה, ובשים לב לנזק שנגרם למתלונן בפועל, ביקשה ההגנה להטיל פיצוי נמוך ככל הניתן.

15. לסיכום ונוכח מקבץ הטעמים שנמנו לעיל, סבורה ההגנה כי יש להשית את עונשו של הנאשם בחלק התחתון של המתחם.

דברו האחרון של הנאשם

16. בדברו האחרון הביע הנאשם צער על התנהלותו. נאמר כי מעשיו נעשו מתוך פחד ונועדו להרחיק את המתלונן, מבלי שהייתה לו כל כוונה לפגוע בו.

דיון והכרעה

17. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, המחייב קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין.

18. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בענייננו הם שלמות גופו וביטחונו של אדם, כמו גם השמירה על גופו וביטחונו של הציבור בכללותו והשמירה על שלטון החוק והסדר הציבורי.

19. מעשיו של הנאשם חמורים ביותר. בשל סכסוך בגין עניין של מה בכך ולאחר שהצדדים גידפו האחד את השני ואיימו זה על זה, אחז הנאשם אקדח בידו, ירה שתי יריות באוויר באזור מגורים ובהמשך ירה לעברו של המתלונן ופגע בו. לא זו בלבד שהירי באוויר יכול היה לגרום לנזק ממשי ולפגוע בחפים מפשע בהינתן העובדה שהדבר נעשה באזור מגורים, אלא שהפגיעה במתלונן עלולה הייתה להיות קטלנית. החדירה של הכדור ללחיו הימנית של המתלונן ויציאתו מלחיו השמאלית היא בגדר נס. ניתן לתאר על נקלה תוצאה קשה בהרבה מזו שארעה בפועל ורק יד המזל היא זו שהובילה לכך שהאירוע לא הסתיים בקיפוח חייו של המתלונן. יתר על כן, בשים לב לכך שקיאן ישב מימינו של המתלונן, בעוד הכדור אותו ירה הנאשם חדר ללחיו הימנית של המתלונן, הרי שרק בדרך נס לא פגע הכדור בקיאן. גם בכך שיחק המזל לידי של הנאשם.

20. בפסיקה עקבית של בית המשפט העליון, בייחוד מהשנים האחרונות, חזר בית המשפט על הקביעה כי חומרתן היתרה של העבירות בנשק מחייבת החמרה בענישה, בין היתר בשים לב לנזק העצום שהן מסבות לחברה ונוכח העובדה שעבירות אלו הפכו ל"מכת מדינה". הקלות הבלתי נסבלת של שליפת נשק חם וביצוע ירי, תוך פגיעה בחפים מפשע ובמקרים רבים גדיעת חייהם, מחייבת נקיטת יד קשה והחמרה בענישתם של אלה המורשעים בעבירות

בנשק. זו תרומתו של בית המשפט למלחמה בתופעה של עברייני נשק המשתוללים במרחב הציבורי ונוהגים בבrioנות ואלימות, זורעים פורענות ומטילים חתתם על מגזרים שלמים החיים תחת חרדה קיומית יום-יומית.

בית המשפט העליון נדרש לא אחת למדיניות ההחמרה המתחייבת בענישה לגבי עבירות בנשק. כך למשל בע"פ 2165/23 מדינת ישראל נ' פלאח בלאל (04.05.2023) נקבע:

"על חומרתן הרבה של עבירות הנשק עמד בית משפט זה פעם אחר פעם. עבירות אלו הפכו זה מכבר ל"מכת מדינה" בחברה הישראלית (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 16 [פורסם בנבו] (5.11.2019)). הן מסכנות את שלום הציבור, גם בהיותן "קרקע פורייה" לביצוע עבירות אחרות - החל מעבירות איומים וכלה בעבירות המתה, ובשל יכולתן לגרום לפגיעות בגוף ובנפש (ע"פ 2283/22 אל נבארי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 לחוות דעתו של חברי השופט ח' כבוב [פורסם בנבו] (31.7.2022); ע"פ 3728/22 מסאלחה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 [פורסם בנבו] (9.8.2022)).

נוכח האמור, הודגש לא אחת כי יש לנקוט במדיניות ענישה ממשית ומשמעותית, בה ניתן מעמד בכורה מבין שיקולי הענישה לשיקולי הרתעת היחיד והרבים, שמשמעותה הרחקת עברייני הנשק מהחברה לפרק זמן משמעותי, על ידי השמתם מאחורי סורג ובריח (ע"פ 2880/23 מדינת ישראל נ' עיסא, פסקה 11 [פורסם בנבו] (25.4.2023); ע"פ 8900/21 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 [פורסם בנבו] (14.8.2022)). כן נקבע, כי עונש מאסר בפועל לתקופה של 3 שנים בגין עבירות הקשורות לנשק התקפי הוא ברף הנמוך של הענישה הראויה (ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 [פורסם בנבו] (28.7.2022)). וכפי שקבעתי בעבר, המסר העונשי הנגזר ממדיניות הענישה האמורה הוא כי "שומר נפשו ושלומו - ירחק מעבירות הנשק באשר הן, קלות כחמורות" (ע"פ 78/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (26.7.2022)).

זאת ועוד, מדיניות הענישה המחמירה חלה על "כל חוליית השרשרת העבריינית" בעבירות הנשק, החל ממי שסוחר בנשק לא חוקי או רכיביו, ועד למי שנוטל אותו לידו ועושה בו שימוש לא חוקי (ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה, פסקה 15 [פורסם בנבו] (23.1.2022)).

בע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.01.2022) נאמר כי:

"רבות דובר ונכתב על השימוש הנרחב שנעשה בחברה בישראל בכלל

ובמגזר הערבי בפרט, בנשק בלתי חוקי. חדשות לבקרים אנו עדים לתוצאותיה ההרסניות בדמות גרימת נזקים בגוף ובנפש לאזרחים תמימים, ופגיעה ממשית בביטחונם האישי וברווחתם. לא פעם עמד בית משפט זה על הצורך בענישה מרתיעה ומחמירה על מנת למגר תופעה זו, וכפי שקבעתי במקרה אחר:

'השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר. בשנים האחרונות אף חלה עליה מתמדת במספר אירועי הירי המדווחים למשטרה (ראו למשל: דו"ח מבקר המדינה התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים 28 (2018)). על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת...!'

בהתאם לזאת, וכחלק מתפקידו של בית המשפט בביעורן של תופעות קשות אלו, קיימת חשיבות של ממש להטלת ענישה הולמת ומרתיעה על כל חוליות השרשרת העבריינית - החל מיצרני או מבריחי הנשק הבלתי חוקי, דרך הסוחרים בו, ועד לאלו הנוטלים אותו לידם ועושים בו שימוש בלתי חוקי".

עוד ראו והשוו: ע"פ 3169/21 **מדינת ישראל נ' אגבאריה** (21.6.2021); ע"פ 7473/20 **מדינת ישראל נ' מחאמיד** (29.6.21); ע"פ 135/17 **מדינת ישראל נ' בסל** (08.03.17); רע"פ 4079/21 **פלוני נ' מדינת ישראל** (20.6.21); ע"פ 6277/20 **היילי נ' מדינת ישראל** (24.3.21); ע"פ 147/21 **מדינת ישראל נ' ביטון** (14.2.21); ע"פ 2564/19 **אזברגה נ' מדינת ישראל** (18.7.19); ע"פ 5807/20 **שיבלי נ' מדינת ישראל** (30.12.20); ע"פ 1944/20 **מדינת ישראל נ' אמארה** (2.9.20); רע"פ 3619/21 **אבו הלאל ואח' נ' מדינת ישראל** (26.5.21); ע"פ 5522/20 **חליחל נ' מדינת ישראל** (24.02.2021).

21. אף המחוקק נרתם למלחמת החורמה שיש לנהל כנגד עבירות הנשק, ובתיקון לחוק העונשין שנכנס לתוקפו ביום 8.12.2021 הוחמרה הענישה ביחס לעבירות אלו, אגב קביעת עונשי מינימום לעבירות בנשק, ובכללן רכישה, החזקה, נשיאה והובלה. התיקון החמיר את העונש הקבוע בצדה של עבירת הרכישה של כלי נשק משבע שנות מאסר לעשר שנות מאסר, וכן קבע כי בתקופה של שלוש שנים מיום פרסומו, לא יפחת עונשו של מי שהורשע בעבירות המנויות בסעיף 144 לחוק העונשין, מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן יחליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו. עוד נקבע כי

עונש מאסר לפי אותו סעיף לא יהא, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על תנאי.

22. לצד עבירת האלימות החמורה בה הורשע הנאשם, הוא הורשע גם בעבירה של נשיאה והובלת נשק, שחומרתי עומדת בפני עצמה ומחייבת גם היא ענישה הולמת ומחמירה. בע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (5.11.2019) נאמר:

"התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית ו"הגורם בלעדו איין" (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושווד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה. לעתים קרובות הנשק הבלתי חוקי נרכש מלכתחילה למטרות עבירה, ואף אם הנשק נרכש למטרות "הגנה עצמית", הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולחרפת תוצאותיהן.

על כן, המאבק בתופעות האלימות החמורות בחברה הישראלית בהן נעשה שימוש בנשק מחייב, מעבר למאמץ "לשים יד" על כלי הנשק הבלתי חוקיים הרבים שבידי הציבור, גם ענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות נשק, לרבות על עצם החזקה או רכישה שלא כדין של נשק.

...

ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפשיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת "ייבוש הביצה" המשמשת ערס לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן, וכל שכן מקום שנעשה בנשק כזה שימוש בביצוע עבירות אלימות לסוגיהן".

23. בנוסף, הורשע הנאשם גם בעבירה של ירי באזור מגורים שאף היא חמורה ומסכנת חיים.

24. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בענייננו, נתתי דעתי לחילופי הדברים שהתנהלו בין הנאשם למתלונן ויסמין יום קודם לאירוע הירי. כן נתתי דעתי לעובדה שהמתלונן הוא זה שהגיע עד סמוך לביתה של חנאן בזמן שהנאשם שהה במקום.

זאת ועוד, יום קודם לאירוע ביקש הנאשם פעמיים מהמתלונן להגיע למוחרקה כדי לבוא עמו חשבון, אולם כשהגיע המתלונן למקום גילה כי הנאשם כלל לא הגיע. אני נכון להניח לטובתו של הנאשם כי הוא נמנע מלהגיע למוחרקה על מנת שלא להסלים את הסכסוך עם המתלונן ולא לדרדר את המצב לכדי עימות פיזי. יחד עם זאת, משהגיע המתלונן עד לפתח

ביתה של חנאן, לא היסס הנאשם לשלוף אקדח, לירות תחילה באוויר ולאחר מכן לירות לכיוונו של המתלונן. אני דוחה את טענת הנאשם לפיה הוא ירה לעבר המתלונן משום שחש מאוים. מעובדות כתב האישום עולה כי לאחר שהנאשם ירה שתי יריות באוויר, ביצע המתלונן פניית פרסה על מנת להימלט מהמקום. אילו אכן נבעו מעשיו של הנאשם מתוך חשש ופחד, הוא יכול היה לעצור את האירוע בשלב זה ולאפשר למתלונן לעזוב את הזירה מבלי להביא להסלמה נוספת. אלא שהוא בחר לפעול אחרת. בשלב זה, ובעוד המתלונן מבצע פניית פרסה על מנת להימלט, יצא הנאשם מביתו כשהוא נושא ומוביל את האקדח, וירה לעבר המתלונן ופגע בראשו.

בנסיבות הקשורות בביצוע עבירת הירי הבאתי בחשבון גם את העובדה שהנאשם ירה לעברו של המתלונן כדור אחד ועוד שני כדורים באוויר. הכדור היחיד שנורה לעבר המתלונן פגע בו אמנם באופן קשה, אך לא מדובר במטח של יריות. עוד הבאתי בחשבון את העובדה שמדובר באקדח ולא בנשק פוגעני יותר, כגון רובה או נשק אוטומטי.

25. בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ראיתי להביא בחשבון גם את הנזקים החמורים שנגרמו למתלונן, בגינם הוא נדרש לאשפוז למשך עשרה ימים, במהלכו עבר ניתוח כשהוא מורדם ומונשם. הנזקים שנגרמו למתלונן כוללים, בין היתר, פצע כניסה בלחי ימין ופצע יציאה בלחי שמאל, שברים מרוסקים בעצמות הלחיים הן מימין והן משמאל, שברים מרוסקים באזור הסינוסים וחלל האף וכן שברים בקיר תחתון של ארובת העין. מדובר בפגיעה משמעותית וחמורה באיבר חיוני ורגיש.

26. אין צורך להכביר במילים לגבי פוטנציאל הנזק החמור שעלול היה להיגרם הן למתלונן והן לקיאן שישב לידו. כפי שציינתי קודם, רק בנס לא הסתיים האירוע בקיפוח חיים.

27. הענישה המוטלת בגין העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות נגזרת מנסיבות ביצוע העבירה, שעשויה להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים ורמות חומרה, וכן מנסיבותיו של המבצע. בע"פ 9580/15 **מדינת ישראל נ' זדה** (23.3.2016) נקבע כי:

"מטבע הדברים שאירועי אלימות המגולמים בעבירה של 'חבלה חמורה בנסיבות מחמירות', שהיא העבירה העיקרית בה הורשע המשיב בענייננו, עשויים להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים, נסיבות ביצוע ורמות חומרה. ואכן הפסיקה בתחום זה כוללת מנעד רחב של רמות ענישה, כאשר לצד מקרים של ענישה מקלה הוטלו במקרים אחרים עונשים חמורים של שנות מאסר ארוכות, הכל בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה לגופו... בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת הדין בגדרו אין די כמובן בהתייחסות לסעיף העבירה בו הורשע הנאשם, אלא העיקר הוא בעובדות ובנסיבות האירועים הספציפיים בגין הורשע הנאשם (ע"פ 1997/13 **פלוני נ' מדינת**

ישראל (29.8.2013)."

28. להלן מספר דוגמאות מהפסיקה המתייחסת לעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות מהעת האחרונה.

בע"פ 8012/23 מחאמיד נ' מדינת ישראל (9.7.2024) נדחה ערעורו של מי שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירות בנשק (נשיאה והובלה), איומים, תקיפה הגורמת חבלה ממשית ונהיגה בפסילה וללא פוליסת ביטוח בת תוקף. באותו מקרה מדובר היה במערער שהעסיק את המתלונן בעבודות בנייה משך מספר שבועות ובין השניים נתגלעה מחלוקת על רקע טענות לאי תשלום שכרו המלא של המתלונן. על רקע אותה מחלוקת, התנהלו חילופי הודעות קוליות בין הצדדים, במהלכם איים המערער על המתלונן. בהמשך, הגיע המערער לביתו של המתלונן, צפר לו, וכשזה יצא אל מחוץ לביתו, ירה בו מטווח קצר כדור שלא פגע בו ובהמשך התקרב ובהיותו צמוד אליו ירה לעבר פלג גופו התחתון ירייה נוספת שפגעה בו והוא נפל. המערער הוסיף וירה לעבר פלג גופו התחתון של המתלונן בעודו שכוב על הקרקע שתי יריות נוספות. בסך הכל נפגע המתלונן משלושה קליעים שפגעו בפלג גופו התחתון. בהמשך, נכנס המערער לרכבו, אך אמו של המתלונן ניגשה לעבר הרכב וניסתה לאחוז בו על מנת למנוע ממנו לעזוב את המקום. המערער נסע לאחור, נצמד לרכב אחר ואמו של המתלונן נפלה על הכביש ואיבדה את הכרתה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 5-8 שנות מאסר לריצוי בפועל וגזר בסופו של דבר על המערער 5.5 שנות מאסר. בנוסף, הורה בית המשפט המחוזי על הפעלת מאסר מותנה בן 5 חודשים שהוטל על המערער בתיק אחר, כך שבסך הכל הוטלו עליו 71 חודשי מאסר בפועל. במסגרת הערעור על חומרת העונש ונוכח המלצתו של בית המשפט העליון, חזר בו המערער מהערעור.

בע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח ואח' (5.11.2019) קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת העונשים שהושתו על המשיבים ודחה את ערעורם הנגדי. מדובר במי שהורשעו בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ועבירות בנשק, על רקע סכסוך בין משפחת המתלוננים למשפחת המשיבים. באותו מקרה ירו המשיבים 1 ו-2 יחד עם אחר לעבר המתלונן, שעמד ליד ביתו, מתוך רכב שבו נסעו ופגעו בבטנו התחתונה. משיב 3 ירה באמצעות אקדח במקום אחר לעבר מתלונן נוסף ופגע בו בירך, ולאחר מכן ירה לעבר אנשים אחרים מבלי שפגע בהם. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וגזר על המשיב 1 שש שנות מאסר תחת 50 חודשי מאסר שנגזרו על ידי בית המשפט המחוזי, על משיב 2 גזר בית המשפט חמש שנות מאסר תחת 42 חודשי מאסר, ועל משיב 3 נגזרו 3.5 שנות מאסר תחת 24 חודשי מאסר שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי.

בע"פ 1843/19 עמאש נ' מדינת ישראל (2.10.2019) מדובר במי שהורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והחזקה ונשיאה של נשק ונדון על ידי בית המשפט המחוזי לעונש של 4.5 שנות מאסר. באותו מקרה ירה המערער מספר כדורים לעבר אדם

איתו היה מסוכסך ופגע בידו של ילד בן 10 שעמד בסמוך. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של המערער, הגם שמדובר במי שאין לחובתו עבר פלילי.

בע"פ 1971/19 אבו חוסיין נ' מדינת ישראל (30.6.2019) מדובר במי שהורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ונשיאת נשק והובלתו שלא כדין. המערער ירה אל עבר המתלונן מספר כדורים, על רקע סכסוך כספי, פגע בו בירך וגרם לו למספר פגיעות. בית המשפט המחוזי גזר עליו 42 חודשי מאסר לריצוי בפועל ובבית המשפט העליון חזר בו המערער מערעורו.

29. לגבי העבירה של נשיאה והובלה של נשק, נקבע בפסיקה כי מתחם העונש ההולם אותו ראוי לקבוע לגבי נאשם בגיר שהורשע בנשיאה של נשק חם באופן בלתי חוקי במרחב הציבורי נע ככלל בין 30-42 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני (14.09.2022), נפסק כי:

"בהמשך לדברים אלה הבהרתי, בפסק הדין שניתן באחרונה בהסכמת חברי השופטים י' אלרון וי' כשר, כי הענישה המחמירה והבלתי מתפשרת כאמור צריכה לחול ללא סייגים על כל נאשם בגיר באשר הוא, שכן "בטיפולנו בעבירות [נשק] מסוג זה ובמבצעה, להרתעת היחיד והרבים ולהרחקת עברייני הנשק מהחברה על ידי השמתם בין כותלי הכלא לתקופות ממושכות יש מעמד בכורה", ועל כן "ככלל, יעדים עונשיים אלו מוחקים מניה וביה את בקשת העברייני לשיקום [...] גם כאשר מדובר בעברייני צעיר שהסתבך לראשונה בפלילים ובקשתו לשיקום כנה ואף זוכה לתמיכתו של שירות המבחן" (ראו: ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 [פורסם בנבו] (28.7.2022)). זאת, מסיבה פשוטה: "בימים קשים אלה, השיקום שבראש מעיינו הוא שיקום המרחב הציבורי המדמם כתוצאה מעבירות נשק בלתי פוסקות והשימוש העברייני בנשק חם." (שם). בהקשר זה אוסיף ואציין את המובן מאליו: בית משפט שמקל בעונשו של עברייני נשק מכביד על החברה שנאלצת להגן על עצמה - על כל בניה ובנותיה - מעברייני נשק.

...

כעולה מפסיקתו של בית משפט זה, מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריה (לצד עונשים נלווים בדמותם של מאסר-על-תנאי וקנס) (ראו והשוו: עניין נורי, בפסקה 12; עניין קואסמה, בפסקה 14; עניין ביטון, בפסקה 12; ועניין חלייחל, בפסקה 3 ו-10). הווה אומר: באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה בהחלט סביר אם בית משפט יטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל. תקוותי היא כי אמות מידה אלה תנחנה את הערכאות הדיוניות באופן

שיטתי, כך שמדיניות הענישה אשר נקוטה בידינו ביחס לעבירות נשק תיושם כהלכתה ובמלוא עוצמתה" (ההדגשה אינה במקור - א.ט.).

בע"פ 5856/22 טאיע סויטאת נ' מדינת ישראל (21.03.2023) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירות של נשיאה והובלת נשק ותחמושת שלא כדין והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. מדובר במערער שנסע עם אדם אחר כשהוא נושא אקדח מסוג FN ובו מחסנית ריקה. כאשר הגיע הרכב למחסום משטרת הנהג עצר את הרכב, המערער יצא מהרכב והחל להימלט מהמקום ובחלוף מרדף קצר, שבמהלכו השליך את האקדח, נתפס. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער לאחר ניהול הוכחות וגזר עליו 28 חודשי מאסר לריצוי בפועל. ערעור שהוגש כנגד הכרעת הדין וגזר הדין נדחה על ידי בית המשפט העליון. יודגש כי באותו מקרה דובר בנשיאה והובלה בלבד, מבלי שנעשה ירי, לא כל שכן מבלי שנפגע מאן דהו.

30. אשר לעבירה של ירי מנשק חם באזור מגורים, להלן מספר דוגמאות מהפסיקה -

בע"פ 1427/21 שויקי נ' מדינת ישראל (26.5.2021) נדחה ערעורו של נאשם שהורשע בנשיאת נשק וביצוע ירי מנשק חם ונידון ל-37 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה דובר בנאשם שהגיע למקום בו התקהלו עשרות אנשים, נעמד סמוך להתקהלות וירה באוויר לפחות 17 כדורים. בית המשפט העליון דחה כאמור את הערעור על חומרת העונש בקבעו כי מדובר בעבירות נשק שביחס אליהן קיימת מגמת החמרה בפסיקה ולא בכדי. מדובר במעשים חמורים שפוטנציאל הנזק הגלום בהם עצום, ואך מזל הוא שהאירוע לא הסתיים בפגיעה בנפש.

בע"פ 3169/21 מדינת ישראל נ' אגבאריה ואח' (21.6.2021) התקבל ערעורה של המדינה על קולת העונש שהוטל על מי שהורשעו בעבירה של החזקה, נשיאה והובלה של נשק, ירי באזור מגורים, איומים, שינוי זהות של רכב, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, היזק בזדון ושיבוש מהלכי משפט. יצוין בתמצית כי באותו מקרה מדובר היה בשני נאשמים שלמדו במכללה וקשרו קשר לירות מנשק בסמוך לביתו של מנהל המכללה בה למדו. השניים השליכו ראש כבש לחצר ביתו של המנהל וירו באוויר בקרבת בית מגוריו 37 קליעים ובהמשך 11 קליעים נוספים. בית המשפט העליון התערב בעונש המאסר בן 24 חודשים שנגזר על הנאשמים באותו מקרה והעמיד את עונשם על 36 חודשים.

בע"פ 1509/20 מדינת ישראל נ' נבארי (2.7.2020) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירה של נשיאה והובלה של נשק וירי מנשק חם באזור מגורים, ואשר נדון על ידי בית המשפט המחוזי ל-27 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה מדובר במי שנהג ברכב בעיר לוד כשברשותו תת מקלע מאולתר מסוג קרלו ובו מחסנית טעונה בכדורים. מסיבה בלתי ידועה ירה הנאשם שני כדורים באזור מגורים ועזב את המקום ברכבו. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על קולת העונש והעמיד את עונשו של הנאשם על 36 חודשי מאסר

עמוד 12

בפועל, תוך שהפנה לצורך במיגור התופעה של שימוש בנשק בלתי חוקי. יצוין כי לחובת אותו נאשם עמד עבר פלילי הכולל ארבע הרשעות בעבירות אלימות.

31. לאחר שבחנתי את הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות בענייננו ונתתי דעתי לנסיבות ביצוען, ולאחר שעמדתי על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 5-8 שנות מאסר לריצוי בפועל. זאת, לצד עונשים נלווים.

גזירת העונש בתוך המתחם

32. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע לגביו, הבאתי בחשבון את הודאתו בעבירות המיוחסות לו, אשר ניתנה בשלב מוקדם של ההליך, עוד בטרם החלה שמיעת הראיות בתיק. הודאה זו המגלמת נטילת אחריות מצד הנאשם על מעשיו, הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, וייתה את הצורך בהעדת עדי תביעה רבים ובראשם המתלונן, על כל הקושי הכרוך בשחזור האירוע הטראומטי מושא הדין.

33. מצד שני, הבאתי בחשבון גם את הרשעותיו הקודמות של הנאשם, כעולה מתדפיס רישומו הפלילי (מע/1). נכון הוא שלא מדובר בעבר מכביד והעבירות בהן הורשע הנאשם נעשו לפני זמן רב, אך אין מקום להתעלם מאותן הרשעות כליל, בייחוד כשאחת מהן עניינה עבירות בנשק.

34. נתתי דעתי גם לנסיבותיו האישיות של הנאשם, למצבו הרפואי של אביו ולדברי החרטה שהביע בפניי. בהצהרה לגבי יישור ההדורים, או בשמה השגור "הסכם הסולחה", מיום 9.6.2024 (נע/2), נאמר כי הצדדים הצליחו, בעזרתם של מכובדים, ליישב את ההדורים ביניהם. עם כל ההערכה לאלו שפעלו להרגעת הרוחות ויישוב ההדורים, לא ראיתי לייחס להסכם זה משקל רב, בייחוד נוכח חומרתן של העבירות בהן הורשע הנאשם. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 6496/21 **ריאן נ' מדינת ישראל** (20.12.2021):

"במסגרת בחינת משקלה של סולחה מסוימת על בית המשפט ליתן את דעתו, בין היתר, לרקע להסכם הסולחה, משמעות הוראותיו של ההסכם, יציבותו ופערי הכוחות שעמדו מאחורי חתימתו (ראו, בין היתר: ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מחאמיד, פסקה 27 [פורסם בנבו] (29.6.2021)). בהינתן שהסולחה, מטבעה, מהווה הסכמה קבוצתית, שעשויה לכלול הפעלת אי אלו לחצים, הרי שיש לראות בה הסכמה "חשודה". על בית המשפט לנסות להתרשם מעמדתם האישית והכנה של הנאשם ונפגעי העבירה הישירים לגביה (Nurit Tsafir, Arab Customary Law in Israel: Sulha Agreements and Israeli

(2006) Courts, 13 ISLAM. LAW SOC. 76, 95 בהתאם, יש לבחון שזו לא נכפתה על הצדדים הר כנגיית (ע"פ 3623/11 פרעוני נ' מדינת ישראל, פסקה 49 [פורסם בנבו] (26.11.2012); וע"פ 2127/17 עלוש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (28.2.2018). ראו גם עדנה ארבל "מעמדו של קרבן העבירה בהליך המשפטי" ספר גבריאל בך 189, 213 (2011), וכן אורי ינאי ושאוקי עדווי "מסורות ליישוב קונפליקט פלילי: מה בין 'סולחה' ובין הליך 'צדק מאחה'" מפגיעה לאיחוי - צדק מאחה ושיח מאחה בישראל 51, 70-71 (אורי ינאי וטלי גל עורכים 2016)). לצד האמור, וכמשקל נגד להסכמה גופה, על בית המשפט ליתן משקל משמעותי לחומרת המעשים שברקע השגת הסולחה. ככל שמדובר במעשים חמורים יותר, הרי שבית המשפט יטה שלא לייחס משמעות משפטית לסולחה כלל (ע"פ 4131/13 שמארי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.3.2014))."

35. על יסוד מקבץ הטעמים שמניתי לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 5.5 שנות מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 24.8.2023 ועד היום.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך 3 שנים כל עבירת אלימות או נשק מסוג פשע וירשע בגינה.
- ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך 3 שנים כל עבירת אלימות או נשק מסוג עוון וירשע בגינה.
- ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שנתיים עבירת איומים וירשע בגינה.
- ה. פיצוי למתלונן בסך 25,000 ₪ שישולם באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, לא יאוחר מיום 1.10.2024.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"א תמוז תשפ"ד, 17 יולי 2024, במעמד הנוכחים.